

AVRUPA BÜTÜNLEŞME SÜRECİ VE TÜRKİYE-AB İLİŞKİLERİ KRONOLOJİSİ

1980-1989

24 Ocak 1980	Türkiye'de ekonomik ve mali politikaların tamamen değiştirildiği ve piyasa ekonomisi ilkelerinin getirildiği bir dizi önlem açıklanmıştır.
7-8 Mart 1980	AET-ASEAN İşbirliği Anlaşması imzalanmıştır.
2 Nisan 1980	Topluluk Yugoslavya ile bir işbirliği anlaşması imzalamıştır.
30 Haziran 1980	Dışişleri Bakanı H. Erkmn Brüksel'de düzenlediği basın toplantısında, Türkiye'nin sonbaharda tam üyelik için başvuracağını açıklamıştır. Ortaklık Konseyi tarım ürünlerinin tamamına yakın bir kısmında Türkiye'ye uygulanan gümrük vergilerinin 1987 yılına kadar sıfıra indirilmesini kararlaştırmıştır. Ayrıca, Türkiye'ye 600 milyon Euro tutarında destek verilmesini öngören IV. Mali Protokol üzerinde anlaşmaya varılmıştır.
12 Eylül 1980	Türkiye'de ordu yönetime el koymuştur.
16 Eylül 1980	Türkiye'de ordunun yönetime el koyup Parlamentoyu feshetmesinden sonra, AET Dışişleri Bakanları Konseyi askeri yönetime zaman kredisi tanıyarak Türkiye ile işbirliğini sürdüreceğini açıklamıştır.
18 Eylül 1980	Topluluk ve Brezilya arasında bir çerçeve işbirliği anlaşması imzalanmıştır.
1 Ekim 1980	AET ve ASEAN arasında imzalanan İşbirliği Anlaşması yürürlüğe girmiştir.
12-13 Kasım 1980	Avrupa-Arap diyalogu politik seviyede başlamıştır.
1 Ocak 1981	Yunanistan Topluluğun 10. üyesi olmuştur.
25 Mart 1981	Milli Güvenlik Konseyi demokrasiye geçilir geçilmez AET'ye tam üyelik başvurusu yapılmasını ve hazırlıklara başlanmasını kararlaştırmıştır.
19 Haziran 1981	IV. Mali Protokol parafe edilmiştir. Ancak Kasım ayında, siyasi nedenlerden dolayı söz konusu protokol dondurulmuştur.
22 Haziran 1981	Topluluk Hindistan ile ticari ve ekonomik bir işbirliği anlaşması imzalamıştır.
22 Ocak 1982	Avrupa Parlamentosu, Türkiye-AET Anlaşması'nın askıya alınmasını Konsey

	ve Komisyon'dan istemiş, ilişkiler fiilen dondurulmuştur. Ayrıca, Avrupa Parlamentosu, Türkiye'de genel seçimlerin yapılması ve TBMM'nin oluşmasına kadar Karma Parlamento Komitesi'nin Avrupa kanadının görevinin yenilenmemesi konusunda karar almıştır.
23 Şubat 1982	Danimarka'nın bir parçası olarak Topluluğa giren Grönland bir referandum ile Topluluktan çekilme kararı almıştır.
8 Temmuz 1982	Avrupa Parlamentosu Türkiye'deki insan hakları ihlallerini kınayan ve Devlet Başkanı'nın açıklaması doğrultusunda 1982 Kasım ayında yeni anayasa konusunda bir referandum gerçekleştirmesi taahhütünün yerine getirilmesini isteyen bir tavsiye kararı almıştır.
1 Ekim 1982	Topluk ve Brezilya arasında yapılan işbirliği çerçeve anlaşması yürürlüğe girmiştir.
3-4 Aralık 1982	Kopenhag Avrupa Konseyi, ekonomik ve sosyal alanda öncelikleri belirlemiş ve genişleme konusunda olumlu bir siyasi irade olduğunu vurgulamıştır.
14 Eylül 1983	Avrupa Parlamenti Altiero Spinelli Avrupa Birliğini kuran bir antlaşma taslağını Avrupa Parlamentosu'na sunmuştur.
17 Kasım 1983	Avrupa Parlamentosu, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin kurulmasından sonra KKTC'yi tanımadığını ve Kıbrıs'ın bütünlüğünü gözettiğini açıklayan bir tavsiye kararı almıştır.
26 Kasım 1983	Türkiye'de demokratik seçimler yapılmıştır.
4-6 Aralık 1983	Atina Avrupa Konseyi, Komisyon'un finansmanı, bütçe dengesizlikleri, Ortak Tarım Politikası'nın uyumu, Yapısal Fonların kuvvetlendirilmesi ve yeni Topluluk politikalarının gelişimi üzerinde çeşitli teklifler sunmuştur.
14 Aralık 1983	Konsey Ortak Balıkçılık Politikası üzerine genel bir anlaşmaya varmıştır.
17 Aralık 1983	Topluluk ve Andean Paketi ülkeleri arasında bir Ekonomik İşbirliği Anlaşması imzalamıştır.
14 Şubat 1984	Avrupa Parlamentosu, Avrupa Birliği'ni kuran Antlaşma taslağını kabul etmiştir.
12 Mart 1984	Konsey Grönland ve Topluluk arasındaki ilişkileri belirleyen bir anlaşma imzalamıştır.
14 Haziran 1984	Avrupa Parlamentosu seçimleri yapılmıştır.

19 Haziran 1984	Konsey Bölgesel Fon'un reformuna ilişkin bir tüzük kabul etmiştir.
13 Temmuz 1984	Fransa ve Almanya sınır kontrollerinin kademeli olarak kaldırılmasına ilişkin bir anlaşma imzalamıştır.
9 Ekim 1984	Topluluk Yemen Cumhuriyeti ile bir işbirliği anlaşması imzalamıştır.
3-4 Aralık 1984	Dublin Avrupa Konseyi Avrupa Para Sistemi'nin geliştirilmesi ve ECU'nün rolünün güçlendirilmesi hakkında uzlaşmaya varmıştır.
8 Aralık 1984	AET ve 65 AKP ülkesi arasında üçüncü Lomé Konvansiyonu imzalanmıştır.
1 Ocak 1985	İlk Avrupa Pasaportları bir çok üye devlette vermeye başlanmıştır.
1 Şubat 1985	Grönland Topluluk'tan çıkmış, ancak deniz aşırı ortak ülke statüsü almıştır.
29 Mart 1985	Brüksel Avrupa Konseyi Portekiz ve İspanya'nın Topuluğa katılımlarını onaylamıştır.
12 Haziran 1985	İspanya ve Portekiz Katılım Antlaşmaları'nı imzalamışlardır.
14 Haziran 1985	"İç Pazarın Tamamlanması" adlı Beyaz Kitap Komisyon tarafından yayınlanmıştır. Sınır kontrollerin kaldırılmasına yönelik Schengen Anlaşması Belçika, Almanya, Fransa, Lüksemburg ve Hollanda tarafından imzalanmıştır.
28-29 Haziran 1985	Milano Avrupa Konseyi, Komisyon'un İç Pazar hakkındaki Beyaz Kitabını onaylamış ve kurumsal reformun görüşülmesi için bir hükümetlerarası konferans gerçekleştirilmesine karar vermiştir.
20 Temmuz 1985	Üye devletlerin Bakanları ve Merkez Bankaları Başkanları Avrupa Para Sistemi içindeki merkezi oranları belirlemiştir.
23 Temmuz 1985	Komisyon Avrupa Konseyi'ne Ortak Tarım Politikası hakkında görüşlerini bildiren bir Yeşil Kitap göndermiştir.
9 Eylül 1985	Hükümetlerarası Konferans'ın ilk toplantısı gerçekleştirilmiştir.
12 Kasım 1985	AET ile Merkez Amerikan Ekonomik Bütünleşmesi ve Panama için Genel Anlaşma'ya taraf ülkeler arasında bir işbirliği anlaşması imzalanmıştır.
2-4 Aralık 1985	Lüksemburg Avrupa Konseyi 1992'den önce Tek Pazar oluşturma kararı

	almış, Avrupa Tek Senedi kabul edilmiştir.
1 Ocak 1986	İspanya ve Portekiz AT'ye üye olmuşlardır.
17 Şubat 1986	Avrupa Tek Senedi Lahey'de imzalanmıştır.
1 Mart 1986	Üçüncü Lomé Konvansiyonu yürürlüğe girmiştir.
1 Mart 1986	İngiltere, İrlanda ve Danimarka ile Türkiye'nin imzaladığı Tamamlayıcı Protokol yürürlüğe girmiştir.
29 Mayıs 1986	Avrupa Bayrağı Topluluk kurumları tarafından kabul edilmiştir.
11 Haziran 1986	Avrupa Parlamentosu, Konsey ve Komisyon, ırkçılığa ve yabancı düşmanlığına karşı ortak bir deklarasyon imzalamışlardır.
16 Eylül 1986	Türkiye-AT Ortaklık Konseyi toplanmış, 12 Eylül 1980'den beri dondurulmuş olan ilişkilerin canlandırılma süreci başlamıştır.
17 Ekim 1986	Türkiye-AT ilişkilerinden sorumlu bir Devlet Bakanlığı kurulmuş ve Bakanlık görevine Prof. Dr. Ali Bozer getirilmiştir.
1 Aralık 1986	AT Türkiye'nin Katma Protokol hükümlerinden doğan iş gücünün serbest dolaşım hakkının yürürlüğe girmesini durdurmuştur.
5-6 Aralık 1986	Terörle mücadele, yasa dışı göç ve uyuşturucu madde kaçakçılığı konularının görüşüldüğü Londra Avrupa Konseyi gerçekleştirilmiştir.
14 Nisan 1987	Türkiye, AT'ye tam üyelik başvurusunda bulunmuştur.
27 Nisan 1987	Türkiye'nin tam üyelik talebi Topluluk Bakanlar Konseyi tarafından incelenmek üzere Komisyon'a gönderilmiştir.
1 Temmuz 1987	Avrupa Tek Senedi yürürlüğe girmiştir.
8 Temmuz 1987	Fas Avrupa Topluluklarına üyelik başvurusunda bulunmuştur.
23 Temmuz 1987	İspanya ve Portekiz'in Ankara Anlaşması'na taraf olmalarını sağlayan Uyum Anlaşması imzalanmıştır.
28 Eylül 1987	Konsey 1987-1991 yılları arasında uygulanacak olan araştırma ve teknolojik kalkınma çerçeve programını onaylamıştır.
1 Ekim 1987	Topluluk Fas ile ilişkilerini geliştirmeyi istediğini beyan etmiş ve Fas'ın üyelik

	talebini kabul etmemiştir.
1 Nisan 1988	İspanya, Portekiz ile Türkiye arasında imzalanan Uyum Anlaşması yürürlüğe girmiştir.
20 Nisan 1988	Yunanistan ve Türkiye arasında Uyum Anlaşması imzalanmıştır.
15 Haziran 1988	Topluluk ve Körfez Arap Devletleri İşbirliği Konseyi üyeleri arasında bir işbirliği anlaşması imzalanmıştır.
26 Eylül 1988	Topluluk Macaristan'la bir ekonomik ve ticari işbirliği anlaşması imzalamıştır.
7 Kasım 1988	Türkiye -AET arasındaki ticari ve ekonomik sorunların ele alınması amacıyla oluşturulan ad- hoc Komite'nin, birinci toplantısı yapılmıştır.
20-21 Aralık 1988	Ad-Hoc Komite ikinci kez toplanmış, Türkiye, 1978 yılında askıya aldığı yükümlülüklerini yerine getirmek üzere, hızlandırılmış bir takvimi Topluluğa vermiş ve bu takvime işlerlik kazandırmıştır.
12 Nisan 1989	Delors Komitesi, ekonomik ve parasal birlik üzerine bir rapor yayınlamış, Avrupa Parlamentosu Temel Haklar ve Özgürlükler Deklarasyonu'nu kabul etmiştir.
15-18 Haziran 1989	Avrupa Parlamentosu seçimleri yapılmıştır.
19 Haziran 1989	İspanyol Pesetası Avrupa Para Sistemi'nin döviz kuru sistemine girmiş ve ECU buna göre ayarlanmıştır.
17 Temmuz 1989	Avusturya tam üyelik başvurusunda bulunmuştur.
19 Eylül 1989	Topluluk Polonya ile bir ticari ve ekonomik işbirliği anlaşması imzalamıştır.
9 Kasım 1989	Berlin duvarı yıkılmış, Almanya sınırlarını açmıştır.
23 Kasım 1989	Komisyon, Topluluk ve AT üyesi olmayan Akdeniz ülkeleri arasındaki ilişkileri güçlendirmek için tasarlanan Yenileştirilmiş Akdeniz Politikası'na ilişkin bir tebliğ yayınlamıştır.
8-9 Aralık 1989	Strasburg Avrupa Konseyi, Antlaşma'da çeşitli düzenlemeler yapmak amacıyla 1990'dan önce Hükümetlerarası Konferans toplanmasını kararlaştırmıştır. İngiltere dışındaki üye devletler, Temel Sosyal Hakları

	Şartı'nı kabul etmişlerdir.
18 Aralık 1989	AT Komisyonu, Türkiye'nin başvurusu konusundaki Görüşü'nde Türkiye'nin AT üyeliğine ehil olduğunu ancak, AT'ye katılımından önce ekonomik, sosyal ve siyasal alanda gelişime ihtiyaç duyduğunu belirtmiş, Topluluğun kendi iç pazarını tamamlama sürecinden önce yeni bir üyeyi kabul edemeyeceğini ifade etmiştir.
18 Aralık 1989	Polonya ve Macaristan'da komünist rejimlerin yıkılmasıyla birlikte, söz konusu ülkelerdeki reform sürecini desteklemek amacıyla bir yardım mekanizması oluşturulmuştur. Söz konusu yardım mekanizması zaman içerisinde diğer Merkez ve Doğu Avrupa ülkelerini alacak şekilde genişletilerek, bu ülkelere mali ve teknik yardım sağlayan PHARE programı oluşturulmuştur.
15 Aralık 1989	AET ve 69 AKP ülkesi arasında dördüncü Lomé Konvansiyonu imzalanmıştır.
18 Aralık 1989	Topluluk ve Sovyetler Birliği arasında ticari ve ekonomik işbirliği anlaşması imzalanmıştır.

KAYNAKÇA

- * Karluk, Rıdvan. *Avrupa Birliği ve AB-Türkiye İlişkileri*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., 1998.
- * *Avrupa Birliği Konseyi Yıllık Çalışma Raporları*.
- * *Avrupa Toplulukları Bültenleri*.
- * *Avrupa Toplulukları Faaliyetleri Genel Raporları*.
- * *İKV Bültenleri*.
- * *İKV Genel Kurul Raporları*.
- * *Avrupa Birliği Web Sitesi* www.europa.eu.int
- * *Türkiye Cumhuriyeti Dış Ticaret Müsteşarlığı Web Sitesi*. www.dtm.gov.tr